

DŽOANA HARIS

SVETLOST RUNA

Prevela
Vesna Stojković

Laguna

Naslov originala

Joanne Harris
RUNELIGHT

Copyright © Frogspawn Ltd, 2011
Mape nacrtao Dejvid Vajat
Translation copyright © 2012 za srpsko izdanje, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom
pomažete razvoj projekta odgovornog
korišćenja šumskih resursa širom sveta.

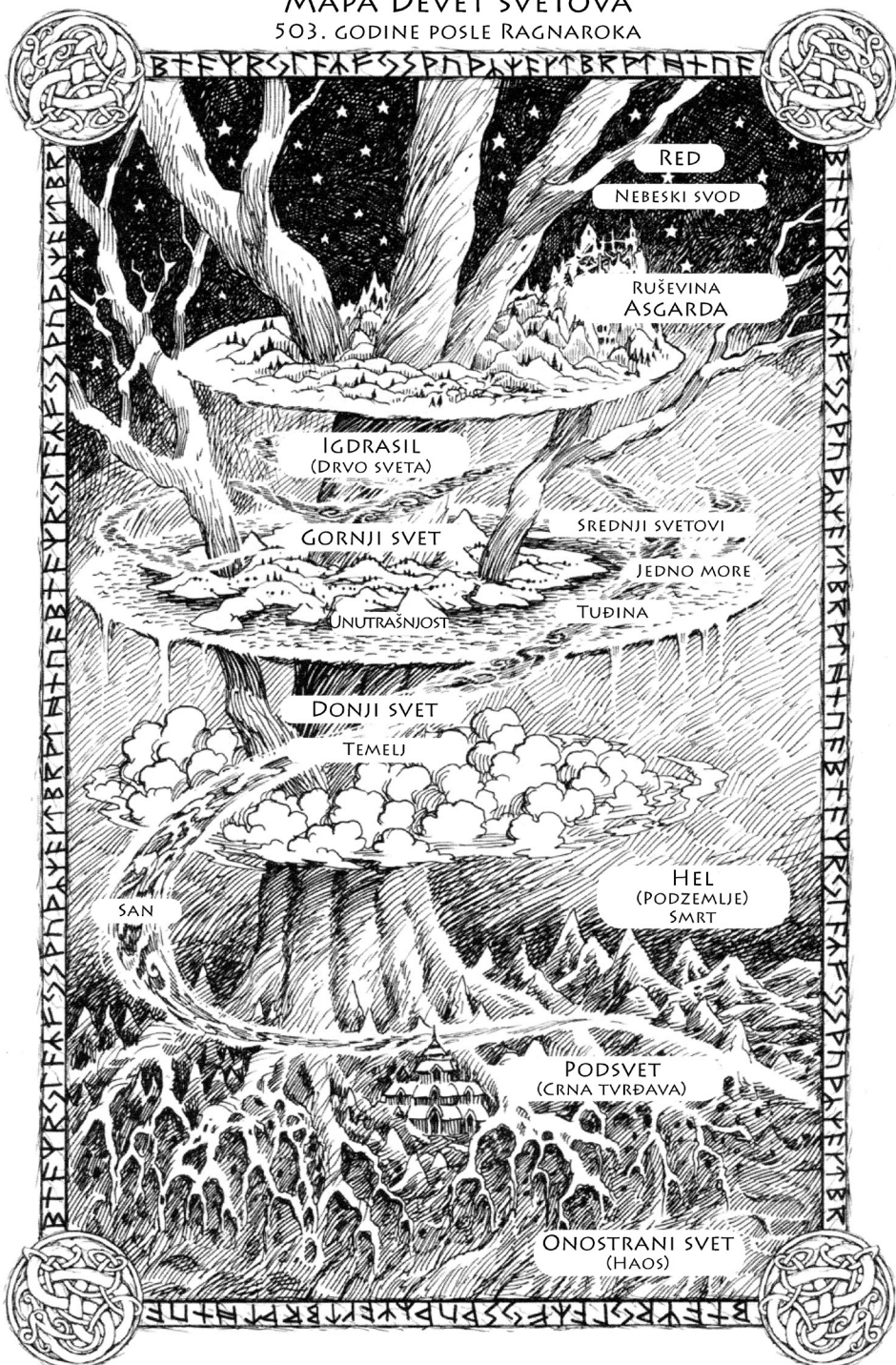
SW-COC-001767

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

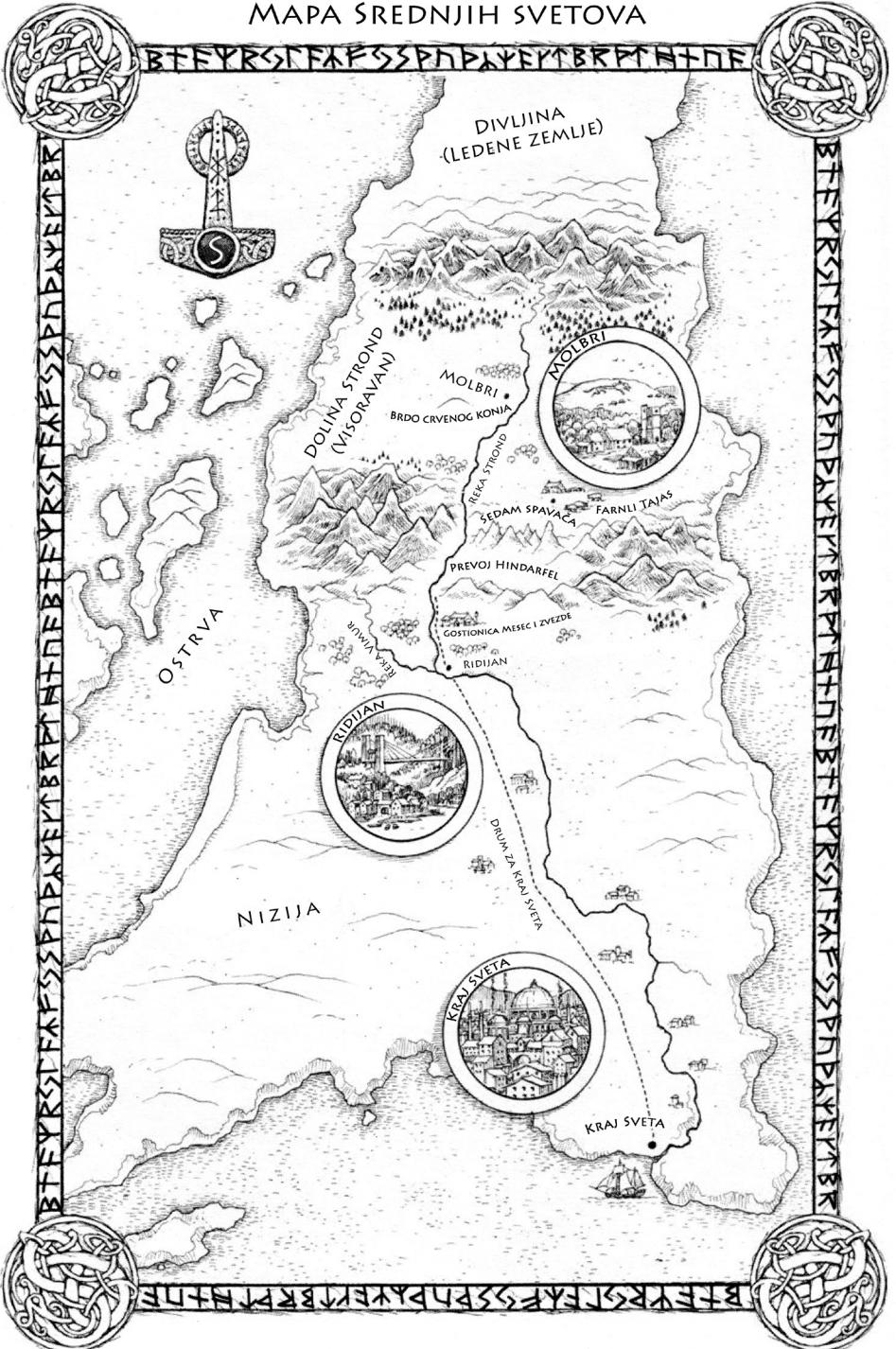
*Za Anučku
Samo sijaj.*

MAPA DEVET SVETOVA

503. GODINE POSLE RAGNAROKA

MAPA SREDNJIH SVETOVA

PREDGOVOR

Nadam se da ste pročitali *Rune* – ako je tako, ovaj deo možete preskočiti jer vam je već poznato šta se dogodilo. Ukoliko niste, evo nekih sitnica koje bi trebalo da znate pre nego što počnete.

Nalazimo se u Unutrašnjosti, delu Devet svetova smeštenom među granama Igdrasila, Drveta sveta.

Svetovi su više puta propadali, a gotovo je sigurno da će se to desiti ponovo.

Sile Reda i Haosa održavaju klimavu ravnotežu između njih.

Ovde živi neobično mnogo bogova i demona (što je gotovo isto, mada ne sasvim), koji se uglavnom prilično loše slažu, što objašnjava sve te propasti sveta (pogledaj gore navedeno).

Prvobitno su postojala dva plemena bogova – Asi i Vani. Posle godina građanskog rata, odlučili su da se udruže (predvođeni Odinom, vođom Asa) u borbi protiv zajedničkih neprijatelja i kako bi sačuvali Red u Svetovima. Odin se dokopao magičnih runa (fin način da se kaže da ih je ukrao), pomoću kojih je bogove (i sebe) zadržao na vlasti. Uz pomoć pobratima Lokija, otpadnika iz Haosa, stvorio je Asgard, citadelu bogova, u kojoj su Asi i Vani živeli, vladali, doživljavali pustolovine, zaljubljivali se, pravili mnoštvo budalastih grešaka, smeštali jedni drugima bespotrebno grube i surove podvale (dobro, bar je Loki to radio) i najzad se posvađali s Lokijem zbog besmislenog nesporazuma (to je njegovo objašnjenje, a ne njihovo), što je pokrenulo niz događaja koji su na kraju doveli do Ragnaroka, divovske bitke protiv njihovih neprijatelja (svih ostalih), gde je trebalo da svi bogovi izginu boreći se protiv sila Haosa.

U *Runama* je opisano šta se dešavalo pet stotina godina posle Ragnaroka. Svet se promenio. Upoznajemo četrnaestogodišnju Medi Smit, koja se nije prilagodila životu u Molbriju, selu na severu Unutrašnjosti. Ona na dlanu ima runu – ili *ruinu* – koja joj daje posebne moći, ali zbog koje je istovremeno i izopštena. To je znamenje zaostalo iz loših starih dana pre Propasti sveta i dolaska Reda, religiozne grupe iz Kraja Sveta, posvećene istrebljenju svega povezanog s Haosom, to jest magije, vila, starih bogova, priča i ostalog što bi narodu Unutrašnjosti moglo napuniti glave kojekakvim idejama – ili (Zakoni, saklonite nas) *snovima*.

Ali Medi ipak ima dobrog prijatelja: Jednookog iz Divljine, a ubrzo će se ispostaviti da je on jedan od starih bogova – ni manje ni više nego Odin, vođa Asa, za koga se verovalo da je stradao u Ragnaroku, ali on je ipak preživio, premda su mu oslabljene moći samo senka nekadašnjeg obličja. Sprijateljio se s Medi, prepoznavši u njoj potencijalnog saveznika, i šalje je u avanturu koja se ne završava baš onako kako je on zamislio.

Medi se sprijatelji s odbeglim goblinom (nesrećnog imena Šećer-i-džak) i kreće u sopstvenu avanturu, sa brojnim nepredviđenim posledicama, koje dovode do konačnog, kobnog suočenja na obalama reke San, gde su se sile Reda okupile da zbrišu *svih* Devet svetova.

Naravno, bogovi su brojčano sasvim nadjačani, ali zahvaljujući neobičnim saveznicima – među kojima su i Jormungand, Zmija Sveta, i Hel, Vladarka mrtvih – Red je sasvim zbrisan.

Odin gine.

Svetu (ponovo) dolazi kraj.

A ispostavlja se da je Medi u stvari Modi, jedno od dvoje Torove dece, blizanaca za koje se mislilo da su nestali u Ragnaroku.

Lišeni svojih tela, spaseni Asi primorani su da preuzmu obličje najbližeg odgovarajućeg smrtnog domaćina – u ovom slučaju, dvoje ljudskih bića, jednog goblina i trbušaste svinje.

Ostavljamo bogove na obali Sna: gnevne, slomljene, ožalošćene i suočene sa zadatkom da zatvore pukotinu između Svetova koja bi uskoro mogla dovesti do opšteg haosa.

Dakle – mnogo niti ostalo je nepovezano. Izginuli su neki dobri ljudi koji su zasluživali da prežive. Neki veoma loši ljudi, iako bi bolje bilo da su umrli, uspele su da se izvuku.

Ne bi se baš moglo nazvati srećnim krajem.

Ali bilo je to najbolje što sam u tom trenutku uspela da smislim.

A sad – čitajte dalje...

LIKОВИ

Bogovi (Asi)

Tor, Gromovnik, Odinov sin, poznat i kao Dorijan Sketergud, bivši odgajivač svinja, buntovnik, trenutni vođa Asa

Etel, Proročica, njegova majka, poznata i kao Friga, Etelberta Parson, Proročište i vesela udovica

Sif, Torova žena, boginja obilja, poznata i kao Debela Lizi, trbušasta svinja

Tir, Ratnik, poznat i kao Šećer-i-džak, nekadašnji goblin preko volje pretvoren u boga rata

Medi, koja je trebalo da bude rođena kao Modi, Torov sin, ali se iz zamršenih razloga pokazalo da mu je zapravo ćerka *Odin*, General, i dalje mrtav, ali trudi se da to ispravi

Bogovi (Vani)

Hejmdal, zlatozubi čuvar

Skadi, boginja lova u krpeljama, ćerka Ledenog naroda, koja još nije sigurna na čijoj je strani

Iđun, Isceliteljka, boginja mladosti

Bragi, Pesnik, bog vina i pesme

Freja, boginja žudnje

Frej, Žetelac, njen brat blizanac

Njord, Skadin muž od koga se udaljila, Morski Čovek

Ostali

Loki, Odinov pobratim, poznat i kao Prevrtljivac, ne uklapa se ni u jedan tabor, ali ga preko volje prihvataju – bar zasad – zbog toga što je spasao Svetove

Jormungand, njegov čudovišni sin, poznat i kao Zmija Sveta
Sigin, Lokijeva pokojna bivša žena
Hel, njegova ćerka, Vladarka mrtvih
Fenris, njegov sin, Proždirač i demonski vuk
Skol i *Hati*, poznati i kao Skal i Veliki Ejč, Fenrisovi prijatelji,
demonski vukovi, Proždirači sunca i meseca i posvećeni
sledbenici mode Kraja Sveta
Veseljko – samo ga nemojte zvati „kratki“
Hjui i *Mendi*, znani i kao Hugin i Munin, gavranovi koji
vole slatko
Angrboda, jedna od Lokijevih opasnijih ljubavnica, znana i
kao Zavodnica; veštica iz Gvozdenshume, Helina, Fenri-
sova i Jormungandova majka – poreklom iz Haosa
Megi Rid, kći Reda, i više od toga
Adam Sketergud, mladić koji ima san
Luda Nen Fej, babuskera nezajažljivih ambicija
Kapetan Haos, zabavljač
Slejpnrir, osmonogi konj i vesnik Apokalipse
Mimir Mudri, poznat i kao Šaptač, bestelesno biće spremno
na osvetu
Starac, vidi gore navedeno
Pert, preduzetnik koji se bavi preprodajom tuđe imovine
Surt, gospodar Haosa

RUNE STARIJEG PISMA

- ƒ *Fe*: bogatstvo, stoka, imovina, uspeh
- ᚱ *Ur*: snaga, Moćni vo
- ᚢ *Turis*: Torova runa, Trnovita, pobeda
- ᚦ *Os*: Proroci, Asi
- ᚷ *Raedo*: Putnik, Tuđina
- ᚦ *Kaen*: Požar, Haos, Onostrani svet
- ᚨ *Hagal*: Grad, Uništitelj, Podsvet
- ᚠ *Naudr*: Veziteljka, nevolja, potreba, Podzemlje, Smrt
- ᚇ *Isa*: Led
- ᚵ *Ar*: obilje, plodnost
- ᚦ *Ir*: Zaštitnica, Temelj
- ᚳ *Sol*: leto, sunce
- ᚦ *Tir*: Ratnik
- ᚷ *Bjarkan*: vizija, istina, otkrovenje, san
- ᚦ *Madr*: čovečanstvo, Srednji svetovi, Narod
- ᚦ *Logr*: voda, Jedno more

RUNE NOVOG PISMA

- *Etel*: Domovina, majčinstvo
- *Aesk*: Jasen, Igdrasil
- *Ak*: Hrast, snaga, odlučnost
- *Daeg*: dan, Grom
- *Iar*: Graditelj, marljivost
- *Pert*: igra, rizik, slučajnost
- *Vin*: zarada, dobitak, iskušenje, kocka
- *Eh*: Brak, vernost, veza
- *Ea*: plima i oseka, Večnost, Smrt i još dalje
- *Gabe*: dar, žrtva

SVETLOST RUNA

*Reka San teče kroz Devet svetova,
A Smrt je samo jedan od njih.*

Stara poslovice

Pet sati nakon ponoći u Kraju Sveta, tri godine posle Propasti sveta, u katakombama Univerzalnog Grada, kao i obično, ništa se nije ni videlo ni čulo – osim, naravno, pacova i (ako verujete u njih) duhova mrtvih.

Megi Rid se nije plašila ni jednih ni drugih. Visoka, vitka devojka ravnih tamnih obrva i neobičnih očiju jantarno-plave boje, s belom maramom kakvu stanovnici Kraja Sveta zovu *berga* i skerletnom tunikom preko dokolenica i čizama, bila je jedini preostali čuvar tih napuštenih katakombi, a pacovi su joj predstavljali omiljeni plen. Pomoću samostrela ili pračke, pogađala bi ih s udaljenosti od trista koraka a da i ne trepne. Životinje su je do sada odlično upoznale i primirile bi se kad bi krenula u lov.

Što se duhova tiče, Megi se već skoro tri godine svake noći kretala ovim tajnim prolazima i dosad ih nijednom nije videla. Još se pričalo o užasnoj bici vođenoj ovde, kad je deset hiljada pripadnika Reda zbrisano u jednom danu. Ali od njih nije bilo ni traga, kao ni od neprijatelja protiv koga su se borili. Tu priču čak ni duhovi nisu pričali.

Napolju su, naravno, priče samo kolale, ali Megi Rid nije verovala u njih, a na one koji su ih širili nije se obazirala ništa više nego na duhove. Usredsređena samo na ono što vidi, čuvala je katakombe od pacova.

Dobra knjiga je, dabome, imala sopstvenu verziju tih događaja. Po onome što se tvrdi u Knjizi otkrovenja, deset hiljada izgubljeno je u Blaženstvu, vremenu predskazanom još od nastanka Novog doba, kada će Bezimeni pozvati odane u boj, a ovi će zbaciti sa sebe smrtna tela i ponovo se roditi u savršenim obličjima na obalama Prvog sveta.

Megi je verovala u Dobru knjigu. Kao i njen otac i braća, bila je iskreni sledbenik Reda i, da se rodila kao dečak, i sama bi do sada spoznala Blaženstvo i bila odvedena u Nebeski grad, umesto što su je ostavili da sređuje nered u Kraju Sveta.

Problem je, po njenom mišljenju, bio između ostalog i u tome što, mada se mnogo raspravljalo o Blaženstvu i uživanjima koja čekaju odane kad taj srećni dan dođe, niko nije bio siguran šta će se dogoditi s odbačenim telom. Zamišljala je to kao nekakvo nebesko prolećno sređivanje, posle čega bi tela bila počišćena, ali kad je do toga konačno došlo i kad je deset hiljada pripadnika Reda (među kojima i profesori, magistri, učenici i ispitivači na terenu), iznenada napustilo svoja zemaljska tela, posledice su bile katastrofalne.

Prošlo je šest meseci dok nisu uklonjeni leševi. Delom zato što niko u Kraju Sveta nije želeo da preuzme odgovornost za to. Dužnost Reda je da obavi čišćenje, bar su tako tvrdili iz zdravstvene službe, i trebalo je da ga sprovedu (i plate) zvanični predstavnici Reda.

Međutim, surova istina bila je da predstavnika Reda, ni zvaničnih ni nezvaničnih, nije bilo. I tako su leševi trulili i usmrdeli se dok, posle mnogo održanih sastanaka i odbora, nisu proglašeni opasnim za opšte zdravlje, odvezeni i spaljeni.

Bilo je to pre tri godine. Megi je tada imala četrnaest i baš pre nego što je izbila epidemija, poslali su je da živi kod baba-tetke Rini u Okrugu jahača, dok je njena majka među jezivim ostacima tražila svoja tri sina, ispitivača.

Naravno, ispitivač Reda zvanično nema porodicu. Pre nego što zauzme mesto među sinovima vere, učenik prvo mora da okrene leđa roditeljima, odbaci svoje ime i umesto njega uzme broj. Megin otac je to poštovao. Brat ispitivača kome je nedavno ukazana čast da primi Reč znao je da bi samo posramio sinove ako se umeša. Mlađi sin trgovca vunom iz Okruga jahača žudeo je za tim da i sam stupi u Red, ali njegov otac nije sebi mogao dozvoliti da izgubi više od jednog sina i tako je priliku dobio njegov brat Ilajas, dok je Donal izučio očev zanat.

Godinama kasnije, sada i sam otac, preselio se u Univerzalni Grad, zaklevši se da će svojim sinovima pružiti priliku koja je njemu bila uskraćena i, kad dođe vreme, sasvim ih se odreći, kako su pravila Reda i nalagala. Ali Megina majka se nikad nije na to zaklela. Mnogo je bilo majki sličnih njoj koje bi se, prkoseći Zakonu, odšunjale noću u zgrade Univerziteta, uz rizik da budu uhapšene – a ponekad i nešto gore – kako bi pristojno sahranile svoje mrtve.

Suzan Rid je za to skupo platila. Hemoragična groznica, kojom se zarazila prilikom jednog od noćnih obilazaka ruševina, okončala je njenu potragu kao i život, mada ne pre nego što je zarazila muža, medicinsku sestru, piljara, njegovog rođaka, sve njegove mušterije i čoveka koji je došao da odnese mrtve.

Kad se Megi vratila kući, sto hiljada ljudi već je pomrlo od zaraze; Kraj Sveta više nije bio u karantinu; tela su bila raščišćena, a od Univerziteta bezuslovnih istina ostala je samo prazna ljuštura – njegovo blago je opljačkano, a u

velikim dvoranama i amfiteatrima više nije bilo ničeg sem prašine.

Mogla je, verovatno, da ostane kod tetke. Njen nekadašnji život ionako je gotov. Ali Rini je imala decu i izdržavala se od muže krava na susednoj farmi, a Megi nije navikla na život stanovnika Okrug a jahača, koji su joj, sa svojim seljačkim običajima i nemarnošću u pogledu odlaženja u crkvu i verskih praznika, delovali gotovo neuredno. Smejali su se njenoj odeći i naglasku iz Kraja Sveta kao i njenim takozvanim gradskim navikama.

I tako, ostavši bez porodice, doma i prijatelja, Megi se vratila u Kraj Sveta. Zaposlila se u jednoj krčmi blizu Univerziteta, gde je dobila smeštaj, hranu i peni na dan za troškove. Nisu joj se sviđali gosti, koji su često bili nepristojni i previše su pili. Ali krčma se zvala *Pričest*, zbog čega je isprva pomislila da je povezana s Redom. Vlasnica je bila izvesna gospođa Blekmor, lažno moralna žena s udovičkom *bergom*, sitnih, oštrih pohlepni h očiju, koja se obogatila za vreme epidemije prodajući amajlije lakovernima. Muž joj je umro *pomažući bolesnima*, tako je bar ona govorila. Zapravo se i sam zarazio groznicom dok je pljačkao leševe. A sad je njegova udovica zarađivala na ugledu muža-sveca – šireći priče o njegovoj hrabrosti, upozoravajući na Proroke, motreći na pojavu ruina i sličnog i ozbiljno propovedajući uzdržavanje, dok je s druge strane prodavala najgore i najkiselije razvodnjeno pivo u čitavom Kraju Sveta.

A kako se navikavala na nove običaje i nov život u Univerzalnom Gradu, Megi je shvatila da epidemija nije ono najgore što se tamo dogodilo. U odsustvu Reda, grad je zadesila druga pošast – epidemija pohlepe i bezakonja koja se raširila celim jugom Unutrašnjosti.

Odin Jednooki bi razumeo. Red i Haos nadolaze poput plime i oseke, a širenje jednog neizbežno vodi povlačenju drugog. Nije da su se Proroci mnogo uzdigli, ali činjenica je da je deset hiljada pripadnika Reda zbrisano u jednom danu, a da je Haos pohrlio da zauzme njihova mesta.

Ipak, ta pobeda ne bi Odina mnogo ohrabrila. Jeste, Reda više nije bilo, ali za samo tri godine koliko je prošlo od rata, Kraj Sveta se pretvorio u žalosno mesto. Bez Reda koji bi njime vladao, podlegao je, kako to s novcem obično i biva, pred neumerenošću, bezvlašćem i pohlepom. Nije više bilo ozbiljnih prilika zaogrnutih u crno. Nije bilo brbljivih učelnika, niti tihih kafedžinica, kapelica i knjiga.

Na ulicama sad nije bilo Čišćenja kojima se narod zabavljao, već su bile preplavljene stranim trgovcima koji su nudili svoju robu. U vreme vladavine Reda, luka u Kraju Sveta bila je pod veoma strogom kontrolom. Strani trgovci debelo su oporezivani, a protivzakonita roba oduzimana i uništavana. U grad su puštani samo pristojni trgovci, koji su prodavali pristojnu i neophodnu robu. Jaka pića, kao i kurve i plesačice, bili su zabranjeni, i mada je postojalo crno tržište (za luksuznu i egzotičnu robu), nepoželjni gosti poput Cigana, pokućara, lupeža i Tuđina pre bi završili u kvrgama, bili ispitani, proterani pa čak i obešeni – nego što bi ih pustili na Trg Citadele.

Ali sad su kapije bile otvorene. Brodove više nisu terali, a kad se vest o tome proširila, pošast stranih trgovaca sjatila se u luku u Kraju Sveta.

Prodavali su sve i svašta. Svilu i kožu, peciva i pite, majmune, urme i ljubičaste boje. Morske školjke, otrove i robove iz varvarskih zemalja preko Jednog mora. Prave i lažne dragulje, jaka pića, čudne spravice, ljubavne bajalice, narandže,

staklariju i sasušene organe divljih zveri. I, malo-pomalo, ti trgovci su okupirali grad, a za njihovom egzotičnom robom pohrlile su horde kupaca i radoznalaca, kockara i lopova. Doneli su i svakojake zločine, bolesti, droge i nasilje. Sticali su bogatstvo i gubili ga na kocki, prodajući u ropstvo one koji nisu mogli da isplate dugove. Živeli su poput kraljeva ili vojnih diktatora, kitili se dragocenostima, nosili mačeve, držali robinje i zavodili mlade i lakoverne obećanjima o lako stečenom bogatstvu.

Megi je imala jedva dovoljno novca da preživi i po ceo dan je radila u prljavoj krčmi, pa je smatrala da se njen svet pretvorio u Pandemonijum. Pridošlice su okupirale čak i Univerzitet – prazne trpezarije pretvorene su u plesne dvorane, a koledži u kupleraje, krčme i kockarnice.

U početku je to naišlo na izvestan otpor – najviše među starosedeoćima Kraja Sveta, koji su strepeli da će se jednog dana Red vratiti. Ali kako je vreme prolazilo, njihovih sledbenika bilo je sve manje, a gorljivost ih je polako napuštala. Niko nije došao da preuzme vlast. Nisu se vratili ni Red, a ni epidemija. Nekolicina je tvrdila da je oko napuštenih zgrada videla duhove, ali pokazalo se da su jezivi hodnici nekadašnjeg Univerzalnog Grada bili mnogo manje jezivi kad su ih ispunili plesači i muzičari. I, polako ali sigurno, trulež se širila ka unutrašnjosti, prekrivajući kapele, učionice i dvorane, čak i sam Veliki skver, sada pretvoren u forum gde je pola Kraja Sveta dolazilo da lumpuje u noći Sedmog dana.

Bilo je tu medveda koji plešu na lancima i raskošnih gozbi na kojima se jelo s leđa golih kurvi; onih koji puše egzotične trave i lažnih mađioničara; gatara i ludih proroka koji su propovedali o nestalim demonima i poraženim bogovima. Tamo gde je oduvek vladala skromnost, nikle su

nove razuzdane navike. Neke žene izlazile su čak na ulicu gologlave i razgolićenih ramena. Za te tri godine, svetu kakav je Megi poznavala došao je kraj, a izgleda da je jedino ona marila za to.

Oduvek je bila odana veri. Pokrivala je glavu *bergom*, kao što je nalagala Božja knjiga. Nije jela meso na verske praznike i uvek se prala pre nego što bi se pomolila. Mada Reda više nije bilo, držala se njihovih postova i sledila njihove zakone, jer u ovom svetu u kome je vladao nered, stari običaji i rituali ulivali su joj sigurnost.

Naravno, nikad nije doživela epidemiju niti je bila svedok Blaženstva. Kad je po povratku iz Okruga jahača saznala da je siročić, bez prebijene pare i sama u gradu koji je jedva prepoznavala, otkrila je da njena sanjalačka duša utehu traži u sebi i samu je sebe ubedila (bar donekle) da je junakinja neke priče iz Starijih dana, jedina koja je preživela Iskušavanje.

Najmlađe dete – i jedina ćerka – u porodici sa četvoro dece, Megi je oduvek bila najbistrija. Mada nikad nije išla u školu, krišom je sama naučila da čita, a s godinama, iz mučnih odlomaka nedeljnih propovedi Džima Parsona i odeljaka koje je ugrabila iz knjiga svoje braće, sakupila je više znanja nego što je iko mogao očekivati. Priče o demonskim Prorocima iz davnina, o Asima i Vanima, njihovim ratovima i tome kako su konačno ukrali rune Starijeg pisma i sebi sagradili Citadelu iz koje će vladali nad Devet svetova. Znala je kako su se gordili, pravili oružje i čarobne predmete, odlazili u pohode i pustolovine, vodili rat protiv Ledenog naroda, kako ih je na kraju izdao jedan od njih, Prevrtljivac, da bi ih konačno, zbog njihove gordosti, savladao Bezimeni.

To je bilo Iskušavanje – ili Ragnarok, kako su ga tada zvali. Ali Proroci nisu uništeni prilikom Iskušavanja. Umesto toga, primorani su da se skrivaju, oslabljeni ali i dalje opasni,

poput požara koji se prikrada ispod zemlje. A Dobra knjiga obećala je da će uskoro doći do konačnog Čišćenja i savršeni Red će zauvek pobediti Haos...

U vreme vladavine Reda, naravno, smatralo se da su *sve* priče potencijalno opasne – čak i one u Dobroj knjizi – i samo je posvećenicima Reda bilo dozvoljeno da ulaze u velike biblioteke Univerzalnog Grada. Ali Megi je sad mogla da radi šta god želi. Mada je najveći deo zlata Reda bio opljačkan – kao i čudna obeležja u obliku ključa koja su ispitivači nosili oko vrata – mnoge njihove knjige su sačuvane, a ona ih je tražila sa sve većom žudnjom, svesna da je to opasno, ali ispunjena sve jačom nostalgijom za gotovo zaboravljenim svetovima.

Među tim knjigama bilo je naučnih dela, kao i onih iz oblasti alhemije, u kojima su se navodili nazivi i različite osobine metala i soli. Bilo je i geografskih knjiga iz vremena pre Novog doba. Mnoge behu napisane na jezicima koje nije umela da pročita ili prepune njoj nerazumljivih reči. Neke su bile ilustrovane majušnim crtežima životinja i ptica, izrađenim perom i mastilom. Bilo je i onih nepristojnih, koje su sadržale ljubavnu poeziju ili slike golih žena. U nekim drugima pak nalazili su se dugački spiskovi drevnih kraljeva. Dok su trgovci sve više skrnavili Univerzalni Grad, Megi je znala da je samo pitanje vremena kada će neki preduzimljiv pojedinac rasturiti biblioteke i prodati knjige da ih spale po ognjištima. Zato se trudila da što više njih skloni na bezbedno, u novootkriveni prolaz ispod Pričesne kapele.

U to vreme je ta majušna kapela u srcu Univerziteta još bila gotovo netaknuta. Doduše, nešto stakla je poharano, ali je na velikoj propovedaonici od hrastovine još stajao nalonj, a na njemu najveća Knjiga koju je Megi ikad videla. Prevelika da bi je neko mogao ukrasti, bila je krupna gotovo

poput kolvke, izrađena od kože i uvezana u zlato, otežala od pritiska tajanstvenih reči. Megi je žudela da zaviri unutra – ali Knjiga beše čvrsto zatvorena zlatnom rezom i svi njeni napori da je na silu otvori ostadoše uzaludni.

Ali ono zbog čega joj je tog dana od uzbuđenja zastao dah našla je *ispod* nalonja, jer iza drvene oplata u ogromnoj izrezbarenoj propovedaonici Megi je otkrila tajna vrata, ostavljena poluodškrinuta za vreme Blaženstva – prvi od mnogih skrivenih ulaza u katakombe Univerzalnog Grada.

Od tada, mnoge je noći provela u katakombama. Pljačkanje Univerziteta već je počelo i znala je da zgrade neće još dugo biti napuštene, niti će više moći da ostane sama.

Osim u katakombama. Hodnici ispod Univerziteta protezali su se kilometrima u svim pravcima: hladni kameni prolazi, tuneli poput lavirinata, pećine ispunjene promajom, napuštene ostave, riznice kostiju i prašine. Na površini, pljačkaši su se osmelili, ali nisu se usuđivali da idu ispod zemlje, tako da njene pohode sve dublje ispod grada niko nije ometao.

To za nju više nije bila samo igra. Tokom tri godine, Megi je napravila nekoliko stotina mapa na kojima je bio ucrtan položaj više od hiljadu soba, pećina, kripti, hodnika, bunara, stepeništa, skrivenih vrata, razlabavljenih dasaka, avenija, ulaza, izlaza, uskih prolaza i ćorsokaka.

Neki hodnici bili su čisti; u drugima je prašina dopirala skoro do kolena. Većina je bila gola i nekorisćena, ali jednom je našla visoku kriptu celu sagrađenu od ljudskih kostiju, ukrašenu lobanjama poređanim duž arhitrava, sa stubovima sačinjenim od dugačkih snopova bedrenih i lakatnih kostiju spojenih dlakama, hrskavicom, prljavštinom i salom. Drugi put je otkrila prostoriju punu konzerviranog mesa i povrća, a kasnije i sanduke vina. Naišla je i na mnoštvo pacova, ali

najčešće je vidala samo beživotan kamen, odaje pune odjeka, zaleđene arterije – mrtvo srce Univerzalnog Grada.

A onda se, na jednom noćnom pohodu, saplela o razlabavljen kamen pod koji je bio uglavljen dugačak zlatan ključ – lepa stvarčica, mada previše kitnjasta da bi bila praktična. Nosila ga je oko vrata sve dok joj jednog dana nije palo na pamet da ga isproba na zlatnoj bravi kojom je bila zatvorena džinovska, u kožu povezana Knjiga na nalonju u Pričesnoj kapeli.

I tako je ćerka trgovca vunom iz Okruga jahača našla Knjigu reči.

Stranice su bile glomazne, a papir krut i u isto vreme neobično krt, pa se Megi dobroano namučila da ga ne polomi. Ali rukom pisan tekst izgledao je neobično lepo, a slike – sićušni blistavi prizori iz Zatvorenih knjiga, portreti junaka, goropadne zmije, zmajevi, demoni i, naravno, nestali Proroci – često su bile priče za sebe, tajanstvene i užasne, blistave i pune obećanja.

U strahu od vandala i lopova, odvukla je (uz dosta teškoća) svoje blago u prostor ispod propovedaonice, a odatle u svoju tajnu biblioteku. Tu je čuvala sve knjige koje je ukrala i tu je, s mnogo poštovanja, naslonila Dobru knjigu na zid. Mada je tekst bio veoma star i često teško razumljiv, osećala je moć drevnog pisma i noću bi se uvlačila u biblioteku da pri svetlosti sveće prelazi prstima preko ukrašenih redova, šapuće za sebe čudne i divne reči i sanja.

Kao dete, naučili su je da se čuva snova. Ali dok je odrastala, radeći u kaljugama Univerzalnog Grada, sve je više uživala u njima. Roditelji i rođaci bili su joj mrtvi. Malobrojni prijatelji raštrkani. Preostali su joj samo snovi, pa je, podstaknuta prizorima iz Knjige, sanjala bitke i demone,

Proroke i bogove, Citadelu, Crnu tvrđavu i Haos iza nje. Ali najčešće je sanjala o Poslednjim danima, Iskušavanju i konačnom Čišćenju svetova, kada će epidemija, zločin, glad i smrt biti zauvek prognani, a tri velika jahača s vatrenim mačevima dojahati preko Srednjih svetova, udarajući na grešne i uzdižući odane iz praha.

*I doći će Konj Vatre –
A ime njegovog jahača je Krvoprolíće.
I doći će Konj Vode –
A ime njegovog jahača je Izdaja.
I doći će Konj Vazduha –
A ime njegovog jahača je Ludilo...*

To joj je bio ubedljivo najdraži san. Znala je kakvu opasnu igru igra – jer demoni bi kroz snove mogli prodreti u svet – ali ipak nije mogla da prestane. I tako je, u tmuni Univerzalnog Grada, okružena zaboravljenim knjigama, uljuljkana šapatom vetra u tunelima i udaljenom muzikom koja je dopirala s površine, sanjala o Reči, Blaženstvu i Iskušavanju koje dolazi. Ali najčešće je sanjala o Jahačima Poslednjih dana, koji su se s vremenom sve više približavali. I otkrila je da ih, ako zažmuri, gotovo sve vidi – naročito jednog mladolikog, opaljenog suncem, svetle kose vezane u rep kožnom vrpcom. Zamagljeno kao planine gledane izdaleka i hladno poput vrhova dalekog Severa, plavetnilo njegovih očiju toliko se razlikovalo od plavetnila mora.

Bio je to čudan i prelep san. Čudan jer je nekako *znala* da je taj jahač stvaran i da mu je suđeno da dođe baš *ovamo*, na ovo mrtvo i gotovo zaboravljeno mesto. Još čudnije je bilo to što je ponekad imala osećaj da ga *sami snovi* dozivaju na

nekom tajnom jeziku poput onog u knjigama u kojima je našla nov cilj.

I tako je, dok se većina svim silama trudila da ne sanja, Megi postala lovac na snove. A što je više sanjala, to su snovi za nju postajali sve stvarniji i shvatala je kako je suđeno da baš ovde, među ruševinama Univerzalnog Grada, otpočne Propast sveta u kojoj će i *ona* odigrati ulogu.

Ta pomisao – a ne knjige i pacovi – terala je Megi Rid da se svake noći vraća ovamo, da prolazi napuštenim hodnicima, čita čudne i zaboravljene zapise, okreće ključeve gotovo izjedene rđom i sanja o danu kad će se sve ono za čim je celog života žudela najednom obistinirati.

Jednom će se to dogoditi. Njen trenutak će doći.

I tako je čekala među ukradenim knjigama, ne gubeći veru, učeći i sanjajući, ali i ne sluteći da su se gotovo hiljadu kilometara odatle, na dalekom zaleđenom Severu, u selu delimično zaklonjenom planinama i snegom, dva stalno budna oka konačno okrenula na zvuk njenog glasa i da, posle trogodišnjeg čekanja, njeni snovi napokon jurišaju ka njoj.